

GEORGE ENESCU
FESTIVAL

3 septembrie, ora 16.30

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

CONCERTELE DE LA ATENEU

Ateneul Român

CAMERISTI DELLA SCALA

WILSON HERMANTO dirijor

DANIEL CIOBANU pian

Fauré Suita *Pelléas și Mélisande* op. 80

Preludiu. Quasi adagio / Fileuse. Andantino quasi allegretto / Sicilienne. Allegro molto moderato / Mort de Mélisande. Molto adagio

Beethoven Concertul nr. 4 în sol major pentru pian și orchestră op. 58

Allegro moderato / Andante con moto / Rondo (Vivace)

Pauză (15 minute)

Brahms Serenada nr. 1 în re major op. 11

Allegro molto / Scherzo (Allegro non troppo) / Adagio non troppo / Menuetto / Scherzo (Allegro) / Rondo (Allegro)

Profesor a numeroși muzicieni iluștri din secolul XX, **Gabriel Fauré** 1848-1924 este totodată un compozitor renumit și îndrăgit pentru farmecul, noblețea și tandra intimitate a lucrărilor sale. Muzica lui a rămas să lumineze panteonul francez, înainte de impresionismul lui Debussy și confruntându-se cu patosul wagnerian, invincibil în acea vreme în arta spectacolului liric. Mirajul wagnerian l-a atras totuși, alături de strălucirea eroică a lui Franz Liszt, determinându-l să proiecteze compunerea unei opere. Din acest proiect a reușit să compună, în anul 1898, **Suita pentru orchestră *Pelléas și Mélisande* op. 80** inspirată de piesa cu același titlu de Maurice Maeterlink. A rezultat o lucrare ce corespunde întru totul crezului estetic al compozitorului, ce ocolește grandilocvența și supradimensionarea formațiilor orchestrale sau camerale, cărora le-a preferat intimitatea și simplitatea dialogului șoptit al sufletului ce se dăruiește în taină. Astfel se prezintă și Suita *Pelléas et Mélisande* compusă de Fauré înainte de capodopera debussyană și înainte de alte ipostaze sonore ce aveau să apară, ulterior.

Suita este alcătuită din patru părți, după cum urmează:

Preludiul (*Quasi Adagio*) care se bazează pe două teme. Prima, concisă, cu intervale melodice nu prea ample, poate sugera profilul introvertit al personalității Melisandei. A doua temă, introdusă printr-un solo romantic de violoncel și instrumente de suflat, ne-ar putea duce cu gândul la atmosfera primei întâlniri a eroinei cu Golaud. Chemarea cornului de la sfârșit pare a marca momentul când Golaud o întâlnește pe Mélisande în pădure.

Torcătoarea (*Andantino quasi allegretto*) e o reprezentare sonoră a torcătoarei, o melodie duioasă a oboiului acompaniat de instrumentele de coarde, care imită mișcarea continuă și monotonă a roții de tors.

Siciliana (*Allegro molto moderato*) e o muzică elegiacă în sol minor, exprimând, poate singurul moment de fericire împărtășită personajele titulare.

În final, **Moartea Melisandei** (*Molto adagio*) în re minor, de un tragism sfâșietor, expune o melodie de jale prin glasul clarinetelor și al flauților. Ecourile ei se intersectează cu amintirea portretului de la început al Melisandei. La sfârșit, tema eroinei revine în fortissimo la instrumentele de coarde, înainte ca ultima vibrație a melodiei să se stingă către acordul final, într-un plâns al flautului solo.

Trebuie menționat că la funeraliile muzicianului, această ultimă mișcare a suitei l-a însoțit la cimitir, pe ultimul său drum spre mormânt.

Program

Concertul nr. 4 pentru pian și orchestră în Sol major op. 58 de Ludwig van Beethoven (1770-1827) a fost prezentat public de către compozitor ca solist în anul 1807. Evenimentul se producea în cadrul unui concert de autor susținut în Palatul Lobkowitz din Viena. Concertul a fost apreciat de critică pentru noutatea formei și a conținutului, ca o adevărată simfonie cu pian. Începutul primei părți apare ca o improvizație delicată a pianului solist, ce deschide mișcarea în *Allegro moderato*, marcând-o prin alcătuirea primei teme din acorduri și armonii paralele, povestite cu nostalgie și spontaneitate, oarecum șovăielnic, legănat. Partea a doua, *Andante con moto*, în mi minor, dezvoltă motivul germinativ emis de orchestră în *tutti* pe ton șoptit, nehotărât parcă. Se desfășoară apoi un dialog între pian și orchestră, evocând tema cu izbucniri furtunoase la pian, dar și cu reveniri la calm și reverie. Finalul, *Rondo vivace* în Sol major începe în ton primăvăratic, plin de vitalitate surzătoare. Temele sunt prelucrate și transformate variațional, caracterul muzicii exaltă o vioiciune dansantă, pentru a încheia întregul opus în ritmul voios al ambelor forțe muzicale, pianul și orchestra. Sfârșitul *Presto-Stretto* precipită această încheiere în vârtejul dansului frenetic adus la ultima culminație.

Compusă de **Johannes Brahms (1833-1897)** în primăvara anului 1859, la inițiativa Prințului Paul Friederich Emil Leopold din Detmond, **Serenada în Re major op. 11** e o lucrare de tinerețe a lui Johannes Brahms, compusă la comandă și marcată de o tradiție îndelungată ca gen. Muzicianul încă neexperimentat își propune să exerseze aici meșteșugul de a se exprima în genul simfonic, ca un antrenament pentru piesele orchestrale pe care își dorea să le compună. Mai târziu avea să-și amintească de primirea entuziastă pe care publicul i-o făcuse la prima audiere în concert, când s-a aplaudat după fiecare mișcare.

Materialul muzical al primei părți, *Allegro molto* se deapănă în mișcare fluidă, voioasă, cu episoade scherzande, fiind organizat în concepție triadică. Partea a doua, *Scherzo, Allegro non troppo* în re minor, are, de asemenea, o schemă clasică în trei secvențe, cu Trio median într-un caracter energic, hotărât. Partea de mijloc a suitei e un *Adagio* intim, de mare sensibilitate, urmat de semnalul romantic al cornilor de vânătoare. Cea de a patra mișcare, *Menuetto* în Sol major, cu episodul central în omonima minoră, degajă o atmosferă galantă creată îndeosebi de intervențiile amabile ale clarinetelor. Penultima parte este un al doilea *Scherzo, Allegro* în Re major, care se distinge prin semnalele vesele ale cornilor de vânătoare. Finalul, *Rondo*, readuce în prim plan ritmul punctat, de o vigoare sănătoasă, robustă, al începutului.

Lavinia Coman

Orchestra

Ansamblul **Cameristi della Scala**, format din muzicieni ai Orchestrei Teatro alla Scala din Milano, a fost înființat în 1982. Particularitatea acestei orchestre de cameră este aceea de a cânta cu sau fără dirijor. Repertoriul pe care îl abordează include numeroase capodopere pentru orchestră de cameră, din secolul al XVIII-lea până în prezent, promovând și susținând în același timp creațiile unor compozitori mai puțin cunoscuți. Cameristi della Scala concertează în mod regulat cu soliști renumiți precum Daniel Müller-Schott, Khatia Buniatishvili, Jan Lisiecki, Sergei Babayan, Alexei Volodin, Daniel Lozakovich, Giovanni Sollima, Julius Berger.

©Kaupo Kikkas

Dirijorii celebri care au activat la Teatro alla Scala de-a lungul timpului au influențat în mod semnificativ caracterul și sunetul Cameristi della Scala, ansamblu cunoscut pentru sunetul și frazarea muzicală italiană. Cameristi della Scala a concertat la festivaluri și în săli prestigioase din întreaga lume, precum Carnegie Hall din New York, Library of Congress din Washington D.C., Salle Gaveau din Paris, Tchaikovsky Hall din Moscova, Tonhalle din Zurich, Mann Auditorium din Tel Aviv, Victoria Hall din Geneva, Teatro Coliseo din Buenos Aires, Teatrul de Operă Narodowa din Varșovia, Festivalul Enescu din București, Festivalul de Toamnă din Tbilisi, Festivalul Internațional de la Izmir din Turcia. În cadrul concertului anual de la Teatro alla Scala din Milano, orchestra a interpretat un program în onoarea celei de-a 100-a aniversări a lui Leonard Bernstein în mai 2018. În colaborare cu celebrul dansator Roberto Bolle de la Teatro alla Scala, Cameristi della Scala a realizat un spectacol la Forumul Economic Mondial din 2018 de la Davos. Cameristi della Scala a primit Premio Isimbardi din partea Provinciei Milano în 2012, în semn de recunoaștere a contribuției remarcabile la comunitate și la prestigiul orașului Milano în lume. În urma debutului său remarcabil alături de orchestră, dirijorul Wilson Hermanto a fost numit dirijor principal invitat în 2017. În relația lor strânsă și continuă, orchestra și maestrul au susținut până în prezent numeroase concerte în Italia, Franța, Germania, Elveția, Austria, România, Turcia și așteaptă cu nerăbdare viitoarele proiecte, locale și internaționale, în colaborare cu soliști de renume internațional.

Apreciat pentru muzicalitatea sa profundă, autoritatea naturală, energia exuberantă și eleganța sa, **Wilson Hermanto** este dirijorul principal invitat al orchestrei de cameră Cameristi della Scala din 2017. În stagiunea 2021-22, Hermanto a dirijat Cameristi della Scala alături de soliști proeminenți precum Gautier Capuçon, Daniel Müller-Schott, Maxim Vengerov, Francesco Piemontesi, David Fray, Carolin Widmann și Nils Mönkemeyer. În calitate de dirijor invitat, Hermanto debutează cu Opera Baltică din Polonia în *Candide* de Leonard Bernstein și lucrează cu Filarmonica Argovia și Orchestra Simfonică a Radioului

©Kaupo Kikkas

Național Polonez. Din 2022, Wilson Hermanto și Daniel Müller-Schott sunt co-directorii artistici ai festivalului de muzică Vevey Spring Classic din Elveția.

În stagiunile recente, Wilson Hermanto a dirijat Cameristi della Scala la Festivalul George Enescu și Teatro alla Scala di Milano, precum și în Franța, Germania, Elveția, Austria, Turcia. Aparițiile recente ca dirijor invitat l-au adus pe Hermanto alături de Orchestra Simfonică din Varșovia, Orchestra Filarmonicii din Varșovia, Philharmonisches Orchester Heidelberg, Filarmonica George Enescu, Orquesta Sinfónica Nacional de Chile, Orchestra Accademia del Teatro alla Scala, și i-au facilitat revenirea alături de Orchestra Mariinsky, Orchestre national de Metz, Orchestra Filarmonicii Szczecin și Orquesta Filarmónica de Bogotá.

La invitația lui Valery Gergiev, Wilson Hermanto a dirijat opera *Don Giovanni* de Mozart la Teatrul Mariinsky din Sankt Petersburg. Celebrând cea de-a 90-a aniversare a lui Pierre Boulez în 2015, a dirijat grupul de muzică nouă Ensemble Contrechamps la Geneva. Wilson Hermanto concertează în mod regulat în Franța, unde a lucrat cu diverse orchestre franceze importante, precum Orchestra Națională din Lyon, Orchestra Filarmonică Radio France, Orchestra Teatrului Capitoles din Toulouse, Orchestra de Cameră din Paris, Orchestra Națională d'Île de France, Orchestra Națională din Bretagne etc.

În întreaga lume, a lucrat cu Orchestra Cleveland, Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken, Orchestra Simfonică din Praga, Orchestra Filarmonicii din Londra, Orchestra Națională BBC din Țara Galilor, Orchestra della Svizzera Italiana, Orchestre de chambre de Lausanne, NDR Radio Philharmonie Hannover, Ulster Orchestra, Florida Orchestra, Orchestra de Cameră Engleză, Orchestra Filarmonicii din Malaezia, Orchestra de cameră din Geneva etc.

Cu un repertoriu vast care cuprinde muzică din perioada Barocă până la muzica zilelor noastre, Wilson Hermanto a prezentat lucrările multor compozitori contemporani de renume, precum Zygmunt Krauze, Bruno Mantovani, Jörg Widmann, Agata Zubel, Thuridur Jónsdóttir, Helmut Lachenmann, Giovanni Sollima, Magdalena Długosz, H.K Gruber, Matteo Franceschini, Enno Poppe și Lowell Liebermann. Printre soliștii cu care a colaborat se numără Lang Lang, Gautier Capuçon, Daniel Müller-Schott, Sergei Babayan, Boris Berezovsky, Alexei Volodin, Christine Goerke, Miah Persson, Alina Pogostkina, Guy Braunstein, Nils Mönkemeyer, Kian Soltani, Richard Galliano, Radek Baborák și Trio Wanderer.

Născut în Indonezia, de origine chineză și, în prezent, rezident în Elveția, Wilson Hermanto a absolvit Conservatorul de Muzică Peabody, cu specializare la vioară, și a obținut diploma de dirijor la Școala de Muzică din Manhattan, studiind cu maestrul suedez Sixten Ehrling. Sir Colin Davis a devenit un mentor apropiat, care s-a interesat personal de formarea lui Hermanto și de abilităților lui de dirijor. Hermanto a studiat, de asemenea, dirijatul cu Carlo Maria Giulini la Scuola di Musica di Fiesole și a fost dirijor la Tanglewood Music Centre, unde a lucrat cu Seiji Ozawa, precum și dirijor la Lucerne Festival Academy, sub îndrumarea lui Pierre Boulez.

Solist

Daniel Ciobanu a atras pentru prima dată aprecierea internațională în 2017, la Concursul Arthur Rubinstein din Tel Aviv, unde a câștigat atât Medalia de Argint, cât și Premiul Publicului. Ulterior, a apărut la Carnegie Hall, Elbphilharmonie Hamburg, Gewandhaus Leipzig, Konzerthaus Berlin, St John's Smith Square din Londra, Festivalul Enescu din București și a susținut turnee în Japonia, China, Taiwan, Africa de Sud și Brazilia. În 2023 a avut numeroase debuturi în cadrul unor evenimente de prestigiu, precum „Beethoven Easter Festival” la Filarmonica din Varșovia, Festivalul Radio France din Montpellier, Brucknerhaus din Linz, precum și debuturi orchestrale cu Tonhalle-Orchester Zürich, Volksoper Wien, Tiroler Symphony Orchestra și BBC Orchestra of Wales.

De-a lungul ultimilor ani a cântat cu Royal Philharmonic Orchestra; Konzerthausorchester Berlin; Orquesta Sinfónica de Castilla y León; Festivalul Enescu de la București cu Orchestra Simfonică Națională Radio din Polonia; Deutsche Kammerphilharmonie Bremen; Filarmonica Baltică Poloneză; Israel Camerata; Royal Scottish National Orchestra; Filarmonica George Enescu și Orchestra Națională Radio din România, precum și debutul în recitaluri în cadrul Festivalului de la Lucerna, Konzerthaus din Viena cu violonistul Julian Rachlin și Concertgebouw din Amsterdam. În aprilie 2022, Ciobanu a concertat alături de Orchestra Filarmonicii din Israel în patru concerte la Tel Aviv și Ierusalim cu Omer Meir Wellber.

În 2015 a primit Marele Premiu I, Premiul Publicului și Premiul Orchestrei la Concursul Internațional de Pian al Filarmonicii din Maroc – devenind primul pianist din istoria concursului care a câștigat toate Premiile Speciale, alături de faptul că a fost votat în unanimitate de juriu pentru Premiul cel mare. De asemenea, a câștigat Premiul I și Premiul Special pentru cea mai bună „sonată clasică” la Concursul Internațional de Pian UNISA din Pretoria (Africa de Sud) și Premiul I la Concursul Internațional de Pian BNDES din Rio de Janeiro.